

Nr.	Korte inhoud reactie	Overwegingen burgemeester en wethouders
1	Stichting Behoud Uiterwaardenlandschap (SBU), Nobellaan 10, 6952 GS Dieren (brieven februari 2017, ontvangen 17 februari 2017 /nr. 577125, februari 2017, ontvangen 17 februari 2017 /nr. 574780, februari 2017, ontvangen 17 februari 2017 /nr. 574780, februari 2017, ontvangen 17 februari 2017 /nr. 574780) <i>Inspreker heeft een viertal stukken afzonderlijk van elkaar ingediend. Deze stukken zijn allemaal ontvangen op 17 februari 2017. De stukken worden allen aangemerkt als inspraakreactie en hieronder samengevat weergegeven</i>	
1a	Inspreker heeft in zijn zienswijze op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau onder 1c vragen gesteld over vee aantallen. In de gemeentelijke reactie is destijds aangegeven dat aan initiatiefnemer wordt gevraagd om deze te verduidelijken in de milieueffectrapportage. Inspreker heeft dit niet aangetroffen.	In paragraaf 5.7 van de MER (bijlage 1 van de Toelichting) wordt een toelichting gegeven op de vee aantallen en de wijze waarop deze als uitgangspunt in de MER en de passende beoordeling zijn meegenomen. Deze toelichting geeft naar onze mening voldoende helderheid over het uitgangspunt van de aantallen vee. De uitgangspunten ten aanzien van de vee aantallen zijn afgestemd op de vergunde situaties. Dit betreft de verleende en onherroepelijke milieuvergunning en de verleende en onherroepelijke Natuurbeschermingswetvergunningen. Deze vergunningen staan vanwege hun onherroepelijke status niet ter discussie en zijn daarom gekwalificeerd als uitgangspunt.
1b	Inspreker is van mening dat de locatie Buitensingel 60 in zijn geheel gesaneerd zou moeten worden. Daarmee wordt het door landgoed Middachten gewenste herstel van het panoramazicht vanuit Bergstein bereikt. Met het gedeeltelijk saneren van de Buitensingel 60 wordt maar ten dele het landschap vanuit het verleden hersteld. De bouw op Eikenstraat ongenummerd veroorzaakt een extra landschappelijke aantasting.	In het Inrichtings- en beeldkwaliteitsplan Buitensingel 60 (bijlage 5 van de Toelichting) staat op pagina 11 aangegeven dat er op verzoek van de gemeente door initiatiefnemer een cultuurhistorische analyse is gedaan naar het panoramazicht Bergstein in Ellecom door Stichting In Arcadië (25 augustus 2014). De analyse was bedoeld om de mogelijkheden te bekijken voor herstel c.q. verbetering van de zichtlijnen. Uit de betreffende analyse en het Inrichtings- en beeldkwaliteitsplan is gebleken dat de Buitensingel 60 niet in de oorspronkelijke zichtlijnen staat. Sanering van de Buitensingel 60 is dan ook niet noodzakelijk omwille van hestel van de zichtlijnen. Wel is gebleken dat het terugbrengen van een aantal knotwilgensingels bijdraagt aan de landschappelijke versterking van de zichtlijnen en deze zijn dan ook onderdeel van het plan geworden. De Eikenstraat ongenummerd maakt geen onderdeel uit van het zichtpanorama Bergstein. Ten aanzien van de vermeende landschappelijke aantasting door bebouwing op Eikenstraat ongenummerd,

Nr.	Korte inhoud reactie	Overwegingen burgemeester en wethouders
	Middachten wil er een paardenstal voor 6 paarden bouwen en een uitstapweide. Inspreker heeft bezwaar tegen de verpaarding in het buitengebied. Bij de voorbereiding van het Landschapsontwikkelingsplan Rheden-Rozendaal is een enquête gehouden. Daaruit blijkt dat de inwoners van Ellecom problemen hebben met de paarden in het buitengebied en de verandering van het karakter van het landschap. College en raad moeten deze uitslag respecteren en niet meewerken aan verpaarding op Buitensingel 60.	onderkennen wij dat de uitstraling van het landschap ter plekke verandert. Echter wij zijn van mening dat dit plaatsvindt met respect voor de landschappelijke en cultuurhistorische waarden in de omgeving. In dat kader verwijzen wij korthedshalve naar paragraaf 5.14.2 van de MER (bijlage 1 van de Toelichting). Het Landschapsontwikkelingsplan Rheden-Rozendaal uit 2007 heeft een vertaling gekregen in het bestemmingsplan Landelijk gebied. Hierin is onder andere het beleid voor het bedrijfsmatig en hobbymatig houden van paarden opgenomen. De reden dat er specifiek voor paarden beleid is opgenomen heeft te maken met de ruimtelijke uitstraling van de voorzieningen die nodig zijn om paarden te houden. In het geval van de Buitensingel 60 is er in het bestemmingsplan de mogelijkheid opgenomen voor het hobbymatig houden van vee. De mogelijkheden voor het hobbymatig houden van paarden op deze locatie sluiten aan bij het algemene vigerende beleid in het bestemmingsplan Landelijk gebied. Hierin is namelijk de mogelijkheid aangegeven dat het hobbymatig houden van vee bij een woonbestemming is toegestaan en dat hiervoor 75 m2 extra aan bijgebouwen is toegestaan tot een maximum van 150 m2 aan bijgebouwen. In het erfinrichtingsplan voor de Buitensingel 60 is inzichtelijk gemaakt dat er bij de inpassing van de (beperkte) voorzieningen voor het houden van een aantal paarden rekening is gehouden met de landschap.
1c	Een argument voor de verplaatsing van het agrarisch bedrijf aan de Eikenstraat 3 is de beperkte huiskavel waardoor weidegang van melkvee niet mogelijk is. Een efficiënte en diervriendelijke bedrijfsvoering zou daardoor niet mogelijk zijn. Als alternatieve locatie is toen gekeken naar de locatie 'Hartman'. Deze is afgefallen omdat de huiskavel van 10 ha te klein was voor weidegang met melkvee. Er is toen niet gemeld om hoeveel melkkoeien het ging en op welke wijze weidegang werd toegepast. Jongvee was niet aan de orde. Het ging om een bedrijf van 140 melkkoeien en 130 stuks jongvee. Later bleek de locatie 'Hartman' ook ongeschikt omdat de gronden en opstallen al verpacht waren en de melkveehouderij dan ongunstig verspreid zou zijn op het grondgebied van Middachten. Die argumentatie is niet relevant want dit was niet aan de orde op het moment dat de bedrijfsverplaatsing plaats zou vinden.	De locatie 'Hartman' is gelegen aan de Havikerwaard 53. De argumenten die landgoed Middachten naar voren brengt over de ongeschiktheid van de locatie 'Hartman' vinden wij in de huidige situatie voldoende steekhoudend om deze locatie als geen reëel alternatief van de Eikenstraat ongenummerd te beschouwen. De argumenten zijn onder meer in de MER (bijlage 1 van de Toelichting) in paragraaf 4.2 onder het kopje '<i>Verplaatsing naar locatie Havikerwaard 53, De Steeg</i>' weergegeven. Onder meer de agrarische gronden in de directe nabijheid van de locatie 'Hartman' zijn al in een gunstige verkavelingstructuur ondergebracht en langjarig verpacht bij twee andere agrarische bedrijven aan de Havikerwaard 49 en 51. Herkaveling zou voor deze bedrijven vanuit efficiëntie ongunstig zijn. Zonder gronden in de directe nabijheid van de locatie 'Hartman' is de locatie bedrijfsvoeringstechnisch niet interessant voor een agrarisch bedrijf. Ook een huiskavel van 10 ha is niet ter beschikking. Ook voor landgoed Middachten is het vanuit economisch en beheermatig perspectief gunstiger om 2 agrarisch bedrijven te hebben aan de noordzijde van de snelweg. Tot slot zijn de extra verkeersbewegingen die gepaard gaan met een verspreide ligging van gronden bij vestiging op de locatie Hartman, ongunstig ten

Nr.	Korte inhoud reactie	Overwegingen burgemeester en wethouders
		opzichte van vestiging op de locatie Eikenstraat ongenummerd.
1d	Er is een nieuwe pachter aangetrokken nadat de oorspronkelijke veehouder met zijn bedrijfsvoering is gestopt. De nieuwe pachter heeft een veel grotere bedrijfsvoering dan oorspronkelijk bedoeld. Namelijk 300 melkkoeien en 168 stuks jongvee. Volgens inspreker heeft de veehouder aangegeven dat hij alleen weidegang zal toepassen voor het jongvee en niet voor het melkvee. Er zijn geen aantallen genoemd.	Wij nemen dit onderdeel voor kennisgeving aan. De veehouder mag zich bewegen binnen de reikwijdte van de verleende vergunningen.
1e	Er is geen antwoord gegeven op de vraag hoe de groep van 168 stuks jongvee, als genoemd in de verleende Nb-vergunning, is samengesteld. Voor de helft van de groep, leeftijdscategorie van 0-1 jaar, wordt geen weidegang toegepast en ook niet voor de niet-drachtige dieren van 1 tot 2 jaar. SBU berekent aldus dat er maar voor 42 dieren weidegang nodig is. Dit betreft de gedekte en drachtige koeien. De huiskavel van 10 ha bij de locatie 'Hartman' is voldoende groot voor de weidegang van deze groep jongvee en door grondverkaveling in de nabijheid van het bedrijf kan de huiskavel zelfs vergroot worden.	De agrariër van de Eikenstraat ongenummerd heeft het voornemen om de groep jongvee in de leeftijd tussen 15 en 22 maanden te weiden. Het betreft 25 tot 50 stuks jongvee. Het daadwerkelijke aantal hangt af van de omstandigheden in een betreffend seizoen. Factoren die hierin bepalend zijn, zijn onder andere grasaanbod, weersomstandigheden, actuele leeftijdsopbouw van het jongvee, berijdbaarheid, bereikbaarheid en beloopbaarheid van de percelen en regelgeving over de beweibbare periode. Voor het argument of de locatie 'Hartman' wel of niet geschikt is voor een agrarisch bedrijf, is de mogelijkheid voor weidegang niet het hoofdargument en gaat het om een samenstel van argumenten. Hiervoor verwijzen wij graag naar de beantwoording onder 1c.
1f	Gelet op het vorenstaande komt de locatie Hartman in aanmerking voor het nieuwe veebedrijf want: 1. De huiskavel is niet te klein want de melkveehouder past geen weidegang toe voor het melkvee en voor het jongvee is een oplossing omschreven. Vestiging op de locatie van het niet meer actieve veebedrijf sluit ook aan bij de voorkeur van de provincie Gelderland. 2. Sanering van de locatie Hartman ten behoeve van een modern melkveebedrijf aldaar ligt voor de hand. Daarmee blijft ook de hoogwatervluchtplaats in de Ellecomsepolder in tact evenals het landschap. 3. Door bouw op de locatie Hartman wordt de veiligheid van de	Voor het argument of de locatie 'Hartman' wel of niet geschikt is voor een agrarisch bedrijf verwijzen wij graag naar de beantwoording onder 1c. Voor wat betreft het provinciaal beleid heeft de provincie in haar reactie in het kader van het overleg op grond van artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening aangegeven dat het voorontwerpbestemmingsplan past binnen de provinciale Omgevingsvisie en – verordening Gelderland. Zoals hierboven en in het voorontwerpbestemmingsplan al aangegeven is de vestiging van een dergelijk voorgenomen agrarisch bedrijf op de locatie 'Hartman' minder geschikt dan, alles afwegende, de Eikenstraat ongenummerd. Voor de onderdelen 'landschap' en 'hoogwatervluchtplaats' verwijzen wij naar de onderdelen 1b en 1g en verder van deze inspraaknota. De afstand die het transportverkeer moet afleggen in de Havikerwaard is voor de

Nr.	Korte inhoud reactie	Overwegingen burgemeester en wethouders
	Dorpenroute verbeterd, vooral voor het fietsverkeer. Immers het transportverkeer gaat dan direct vanaf de op- en afrit van de A348 bij De Steeg naar het agrarisch bedrijf.	locatie 'Hartman' vele malen groter dan voor de beoogde locatie op korte afstand van de Dorpenroute. De Havikerwaard is recentelijk onderdeel uit gaan maken van het fietsknooppunten netwerk en de wegbreedte is met name op het laatste deel van de bedoelde route veel smaller dan het gedeelte tussen Eikenstraat ongenummerd en de Dorpenroute. Alles afwegende biedt de locatie Eikenstraat ongenummerd meer meerwaarde in het kader van de verkeersveiligheid, ook voor het fietsverkeer, dan de locatie Hartman.
1g	Het bij de MER behorende rapport Hoogwatervluchtplaatsen bevat veel foutieve informatie. Het rapport gaat uit van een verbeterde samenhang sinds 1995 tussen de hoogwatervluchtplaatsen in de Havikerwaard. Tot 2013 zijn er geen activiteiten geweest ter verbetering hiervan. In 2013 is een hoogwatervluchtroute aangelegd, maar deze staat niet in directe verbinding met de faunatunnel. Het gezamenlijk functioneren van vluchtroute en faunatunnel is niet beproefd omdat er nog geen hoogwater is geweest. SBU betwijfelt de functionaliteit en meent daarom dat deze informatie buiten de beoordeling in het rapport moet blijven.	Sinds 1995 is de samenhang in het gebied verbeterd door de aanleg van de faunapassage, de verhoging als hoogwaterroute en het hoogwaterprotocol. De oude spoordam, waarvan het laatste stuk is opgehoogd, sluit aan op de hoogwatervluchtdijk die vervolgens weer aansluit op het hoge land (langs de snelweg) richting de faunatunnel. Hiermee staat de route dus in verbinding met de faunatunnel. Ten aanzien van het functioneren vluchtroute/faunatunnel merken wij het volgende op. In de praktijk wordt de faunatunnel door enorme aantallen reeën, dassen, vossen, hazen en marters gebruikt, dus zij kennen de weg. Hieruit blijkt dat de samenhang in zijn geheel wel degelijk is verbeterd en dat dieren bij hoogwater de faunatunnel kunnen vinden.
1h	In het rapport staat dat de Ellecomsepolder sinds 1995 niet onder water heeft gestaan. Dit is onjuist. Op 13 januari 2003 is de gehele Ellecomsepolder met uitzondering van de hoogwatervluchtplaats onder water gelopen. Er zijn toen door verstoring 6 reeën door het ijs gezakt en verdronken.	Het blijkt inderdaad juist te zijn dat op 13 januari 2003 de Ellecomse polder onder water heeft gestaan. Dit is inmiddels in het rapport verwerkt. Dit leidt evenwel niet tot andere conclusies.
1i	Rust is een voorwaarde voor goed functioneren van een hoogwatervluchtplaats. Daarom is een calamiteitenplan opgesteld inhoudende dat het gebied in het voorkomende geval zal worden afgesloten voor publiek. Dit calamiteitenplan is nog niet beproefd doordat er nog geen hoogwater is geweest. Daarom zou het buiten het rapport moeten blijven bij de beoordeling of de hoogwatervluchtplaats Eikenstraat wel of niet zal functioneren. Overigens is het gebied tijdens de hoogwaterperiodes van 1993 en 1995 ook afgesloten en wel zonder calamiteitenplan.	Het calamiteitenplan waar inspreker aan refereert is het Hoogwaterprotocol. Dit protocol is opgesteld om in tijden van hoogwater rust in het gebied te houden voor de dieren en voor de veiligheid van de weggebruikers. Het protocol is van groot belang, omdat het duidelijkheid geeft over de verschillende rollen en het samenspel tussen eigenaren, gemeente, politie en de bewoners van het gebied. Ook zijn afspraken gemaakt over een grotere inzet van mankracht. In 1993 en 1995 was het gebied wel afgesloten maar werd er onvoldoende gehandhaafd op het voorkomen van betreding van het gebied door mensen en was er onvoldoende mankracht beschikbaar. Een Hoogwaterprotocol onderkent proactief een mogelijke hoogwatersituatie en de wijze waarop geanticipeerd moet worden. Het is van belang om bij een rapport over hoogwatervluchtplaatsen de volledige context te duiden en dus ook het

Nr.	Korte inhoud reactie	Overwegingen burgemeester en wethouders
		Hoogwaterprotocol te betrekken. Dit staat los van het feit dat vervolmaking van het protocol zal plaatsvinden aan de hand van toekomstige praktijkervaringen.
1j	In het rapport is aangegeven dat de toekomstige bouwka­vel aan de Eikenstraat tijdens hoogwater niet heeft gefunctioneerd als hoogwatervluchtplaats. Functioneren is een ruim begrip. Voor welke dieren geldt dit en in welke periode. De verschillende dieren proberen op hun eigen wijze te overleven. Het is belangrijk dat de huidige hoogwatervluchtplaats blijft bestaan zodat de dieren kunnen rusten en als dat nodig is verder op zoek kunnen naar een nieuwe overlevingsplaats. Bovendien heeft inspreker zelf in 1993 geconstateerd dat de hoogwatervluchtplaats door 5 reeën met succes is gebruikt.	Gebiedsdeskundigen de heer Kleijer en Holtslag hebben bij hoogwater geen reeën gezien op de toekomstige bouwka­vel aan de Eikenstraat. Dat inspreker wel reeën heeft gezien, geeft niet aan dat het als langdurige verblijfplaats is gebruikt. Dit is zelfs onwaarschijnlijk vanwege de ligging nabij de weg en het gemis aan dekking. Daardoor bestaat een grote kans op verstoring. Er zijn in de omgeving geschiktere locaties en in voldoende mate te bereiken. Dit blijkt ook uit rapport Hoogwater in de Havikerwaard en de Ellecomse Polder (bijlage 23 van de Toelichting van het bestemmingsplan).
1k	Het rapport gaat ervan uit dat realisatie overeenkomstig het inrichtingsplan dat zorgt voor meer dekking en voor meer rust. Boerenterpen zijn bij hoogwater echter alleen geschikt voor dieren die zich willen verstoppen in allerlei materialen. Op de boerderijterpen is nooit rust aanwezig door menselijke activiteiten en honden en katten. Wel komen er meer dekkingsmogelijkheden door de inrichting maar dus niet meer rust.	Er is overlegd met de boeren in het gebied en zij houden rekening met het gedrag van de dieren ten tijde van hoogwater. Zo houden zij dan bijvoorbeeld hun honden en katten binnen. Landgoed Middachten heeft hierover contact met de bewoners voorafgaand aan hoogwater. Bij de actualisatie van het hoogwaterprotocol zal dit ook worden opgenomen. Het is overigens ook goed om hier ter informatie te melden dat uit praktijkervaring is gebleken dat bij eerder hoogwater in de Havikerwaard bij twee erven reeën achter de schuur lagen te rusten en er dassen zaten op het erf.
1l	Op pagina 2 van het rapport is vermeld dat omwonenden zorgen hebben geuit. Dit is niet juist. Inspreker geeft aan dat hij in 2015 met een rapport hier als eerste melding van heeft gemaakt.	Het rapport heeft willen aangeven dat er vanuit de omgeving signalen ontvangen zijn dat de betreffende locatie aan de Eikenstraat als hoogwatervluchtplaats functioneert, zonder daarin volledig en herleidbaar naar personen of organisaties te zijn. Van belang is aan te geven dat deze signalen, meer algemeen maar waaronder ook inspreker, serieus zijn genomen en aanleiding zijn geweest onderhavig rapport op te stellen.
1m	Op pagina 3 van het rapport is vermeld dat de oude spoorbaan verbinding maakt met de hoge gronden die aansluiten op de faunapassage. Er is echter sprake van drie losse landschapselementen en het is zeer twijfelachtig of de vluchtroute daadwerkelijk zal functioneren. Vanaf 2013 is er geen hoogwater	Hiervoor verwijzen wij naar de reactie onder 1g.

Nr.	Korte inhoud reactie	Overwegingen burgemeester en wethouders
	meer geweest.	
1n	Op pagina 4 van het rapport wordt melding gemaakt van 4 erven die aan de boerderijgordel liggen. Dat is niet juist het zijn er 5. Deze worden aangehaald als bijvoorbeeld hoogwatervluchtplaats voor dassen. Bewoners hebben tijdens de hoogwaterperiodes in 1993 en in 1995 op deze erven nooit dassen gezien en ook geen reeën.	Het blijkt inderdaad niet om 4 erven te gaan maar om 5 erven. Dit is inmiddels in het rapport verwerkt. Dit leidt evenwel niet tot andere conclusies.
1o	Pagina 1 van het rapport gaat uit van een goede uitwisseling van dieren. De dieren kunnen dankzij de hogere verbinding uitwijken naar de Veluwe. De dieren komen dan in onbekend gebied en zijn dan geen gebiedsdeskundigen in dat gebied.	Zoals al eerder onder 1g is aangegeven blijkt de faunatunnel in de praktijk door grote aantallen reeën, dassen, vossen, hazen en marters te worden gebruikt. Daarmee komen de dieren dus niet in onbekend terrein en kennen zij de weg.
1p	In het rapport wordt aangegeven hoe de Ellecomsepolder vol zal lopen. Er wordt uitgegaan van 4 duikers. Dat klopt niet, er zijn 6 duikers. De 10 meter brede faunatunnel is in het rapport niet meegenomen. Men kan zo geen conclusie trekken hoe de toekomst er uit gaat zien.	Het is inderdaad juist dat er inclusief de faunatunnel sprake is van 6 duikers. Het water zal zich door deze duikers persen en daardoor zal het gebied versneld onderlopen. Maar het is niet juist dat de Ellecomse polder sneller onder water loopt vanwege de faunatunnel, want de Ellecomse polder is, gezien de lagere ligging, al ondergelopen voordat het water via de faunatunnel de Middachterbroek in stroomt.
1q	In het rapport staat dat er sinds 1993 en 1995 het gebied niet meer onder water is komen te staan. Dat is onjuist. In 2003 zijn er 6 reeën door het ijs gezakt en verdronken.	Zoals ook onder 1h aangegeven is het inderdaad juist dat op 13 januari 2003 de Ellecomse polder onder water heeft gestaan. Dit is inmiddels in het rapport verwerkt. Dit leidt evenwel niet tot andere conclusies.
1r	In het rapport staat op pagina 6 dat bij opkomend water de hoogste delen een rechtstreekse verbinding hebben met de Veluwe. Dit is onjuist. De Eikenstraat ligt in een verlaging, waardoor er een waterbarrière ontstaat Dit is een hindernis voor kleine dieren. De dieren kunnen niet zomaar naar de Veluwe.	Deze opmerking is niet juist. Op de kaart van pagina 6 van het rapport staat aangegeven dat de Eikenstraat pas onderwater komt bij 11m+ NAP. De omgeving loopt onderwater bij 10m+ NAP. Een klein gedeelte van de Eikenstraat (circa 20 meter) ligt in een verlaging met een waterstand van maximaal 30 cm. De kleinere dieren (mollen, muizen etc.) kunnen allen goed zwemmen en deze afstand zonder problemen overbruggen.
1s	Op pagina 7 van het rapport staat dat de toekomstige bouwkaavel niet functioneert als hoogwatervluchtplaats vanwege het ontbreken van rust en dekking. Er waren namelijk in 1995 geen	Hiervoor verwijzen wij naar onze reactie onder 1j.

Nr.	Korte inhoud reactie	Overwegingen burgemeester en wethouders
	ingesloten dieren gevonden op de locatie. Echter in het jaar 1993 was dat anders.	
1t	Het rapport geeft aan dat er meer dekking en meer rust zal zijn. Dat er in de toekomst meer rust zou zijn is onjuist. De bedrijfsactiviteiten en hond/kat gaan voor veel meer onrust zorgen dan nu het geval is.	Hiervoor verwijzen wij naar onze reactie onder 1k. Verder merken wij op dat verstoring vanaf de weg wordt beperkt door de inrichting van het erf.
1u	Inspreker betreurt dat in het rapport geen aandacht is besteed aan de toekomst. In 2023 zal het roodwild raster tussen de Steeg en Ellecom worden verlaagd en kan de uitwisseling van dieren tussen Veluwe en uiterwaarden beginnen. Er komen dan meer dieren (ook uit het buitenland) en de functie van hoogwatervluchtplaats zal dan nog sterker worden. De huidige hoogwatervluchtplaats moet dan ook behouden blijven.	De stelling van inspreker dat het roodwildraster langs de Veluwe in 2023 wordt verlaagd is onjuist. De afspraak tussen provincie, agrariërs en Middachten is dat het roodwildraster tenminste behouden blijft tot 2023. Indien verlaging van rasters overwogen gaat worden, zal de situatie opnieuw beoordeeld moeten worden en daarbij zullen diverse belangen betrokken en afgewogen moet worden. Ook een toename van dieren in het gebied en het effect van hoogwater zal daarvan een onderdeel vormen.
2	Bewoner Eduard van Beinumlaan, Dieren (brief 2 februari 2017, ontvangen 6 februari 2017 / nr. 555568)	
2a	De vraag is of deze plannen passen binnen het gemeentelijk kader van CO2 neutraliteit en duurzaam denken op de lange termijn. Een besluit moet immers passen in de nationale landbouw en veeteelt van de toekomst. De ontwikkeling is niet gewenst, temeer omdat er qua aantal koeien vanaf 0 wordt begonnen. Er is teveel mest op nationaal niveau en ook teveel methaanuitstoot. Ook werkgelegenheid rechtvaardigt een dergelijk project niet.	Het agrarische bedrijf aan de Eikenstraat zal zich moeten conformeren aan de wettelijke milieuregels (zoals het Besluit huisvesting) die in Nederland aan dergelijke bedrijven worden gesteld. Op voorhand is er geen sprake van een overschrijding van cq strijdigheid met wettelijke milieuregels. De milieuregels voor veehouderijen zijn onder andere vastgelegd in het Activiteitenbesluit, de Wet ammoniak en veehouderij en het Besluit huisvesting. Het gemeentelijk beleid op het gebied van CO2 neutraliteit en duurzaamheid is verankerd in de nota 'De Rhedense Klimaataanpak'. Zuinig omgaan met energie en grondstoffen, inzet van meer schone en duurzame energiebronnen en inspelen op gevolgen van klimaatverandering als wateroverlast en hitte, zijn hierin de uitgangspunten. Het gemeentelijk beleid richt zich niet specifiek op de bedrijfsvoering van melkveehouderijbedrijven en uitstoot van methaan maar stimuleert wel een duurzame bedrijfsvoering in algemene zin. In dit geval noemen wij een gesloten kringloop, een dak dat geschikt is voor het plaatsen van zonnepanelen, een klimaatadaptieve erfinrichting.

Nr.	Korte inhoud reactie	Overwegingen burgemeester en wethouders
3	Bewoner Roerdompstraat, Velp (brief 15 februari 2017, ontvangen 16 februari 2017 / nr. 555568)	
3a	Door de voorgenomen bouwwerkzaamheden gaat wellicht een uniek stuk bodemarchief verloren. De opdrachtgever moet hier rekening mee houden. Door het voorgenomen nieuwe bedrijf gaat het landschapselement van de akker als ensemble verloren. Uit het RAAP-rapport volgt dat de akker als 'ensemble' moet worden beschouwd. Door nieuwbouw van het melkveebedrijf komt er vergraving en overdekking, met als resultaat een verlies van bodemarchief. Het RAAP-advies is om, als er gebouwd wordt, ca. 4800 m2 op te graven omdat het bodemarchief aldaar anders compleet verstoord zou worden. Er moet met diverse extra verstoringen rekening worden gehouden en waar nodig moet aldaar proactief worden opgegraven.	De archeologische waardebepaling is voor een deel gebaseerd op het bovengrondse aspect omdat de akker vanwege een rivierduintje in de ondergrond als een verhoogd landschap zichtbaar is. In de ondergrond is het reliëf nog wat sterker. De vindplaats en de zichtbaarheid ervan is echter van onvoldoende wetenschappelijke waarde om te eisen dat alles hoe dan ook opgegraven zou moeten worden, laat staan dat de vindplaats per se in situ behouden zou moeten worden. De overdekking door verharding zal niet tot verstoring van de archeologische waarden leiden. Alleen vergravingen dieper dan 30 cm zullen, conform het RAAP-advies, leiden tot verstoring van de archeologische waarden. In al deze gevallen zal er dan ook archeologisch onderzoek moeten plaatsvinden in de vorm van een opgraving. Deze opgraving dient te worden uitgevoerd op basis van een door de gemeente Rheden goedgekeurd Programma van Eisen waarin de wijze van onderzoek is vastgelegd. Alleen in gevallen waarbij het vanuit praktisch oogpunt niet mogelijk is om een opgraving uit te voeren, kan gekozen worden voor een archeologische begeleiding. Deze werkwijze en het advies van RAAP is onderschreven en goedgekeurd door de regioarcheoloog. Deze werkwijze is in de planregels geborgd. Hiermee voldoen zowel de gemeente Rheden als initiatiefnemer aan het archeologiebeleid van de gemeente Rheden.
3b	De gemeenteraad moet in haar besluitvorming ook het belang en het zichtbaar maken van het historisch bodemarchief in combinatie van landschapskenmerken meewegen. In de gemeente zijn weinig bekende, zichtbare én gedocumenteerde aardmonumenten. De gemeente heeft veel aandacht voor toeristisch ondernemen. Hierdoor bestaat de uitgesproken kans om ook aandacht te geven aan bodemarchief en diverse historische verblijfssporen. En deze waar mogelijk zichtbaar te maken. Middelen hiervoor kunnen ook worden gezocht bij bedrijfs- of particuliere sponsors. Dit geldt voor de projecten Elsweide, Traverse/Hof van Dieren en Eikenstraat ongenummerd.	In het kader van de geactualiseerde erfgoednota die binnenkort aan de raad wordt aangeboden, heeft het college het voornemen geuit om via fondsenwerving te trachten het geld bij elkaar te krijgen om de archeologie beter beleefbaar te maken voor een groter publiek. De suggestie van inspreker sluit dus aan bij het streven in de geactualiseerde erfgoednota. Dit betreft echter een separaat besluitvormingsproces dat los staat van de vraag of op basis van geldend beleid en geldende regelgeving medewerking kan worden gegeven aan een ruimtelijk initiatief.

Nr.	Korte inhoud reactie	Overwegingen burgemeester en wethouders
3c	Inspreker citeert uit zijn eerder ingediende reactie op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Samengevat inhoudende dat erkend wordt dat het noodzakelijk om voor alle drie de locaties een archeologisch onderzoek uit te voeren. Daarnaast wordt aangegeven dat het van wezenlijk belang is om een vondstmelding uit april 2015 mee te nemen in het onderzoek op de Eikenstraat ongenummerd.	Per locatie is inderdaad bekeken welke archeologische onderzoeken c.q. maatregelen noodzakelijk zijn en de uitvoering van de plannen zal dienovereenkomstig plaats moeten vinden. De vondsten uit april 2015 zijn in 2015 in ARCHIS gemeld en verwerkt in de rapportage van het proefsleuvenonderzoek. In dit rapport staat hierover: <i>Uit de directe omgeving zijn geen archeologische resten bekend, maar in het plangebied zelf zijn in 2015 bij een oppervlaktekartering vier vuursteenafslagjes (Laat Paleolithicum-Bronstijd), twee fragmenten handgevormd aardewerk (Neolithicum-IJzertijd) en vier fragmenten handgevormd aardewerk uit de Vroege en Late Middeleeuwen aangetroffen. De oppervlaktekartering is niet in ARCHIS aangemeld, maar de vondsten wel (ARCHIS-vondstmeldingsnr. 426650).</i>
4	Bewoner Zutphensestraatweg, Dieren (brief 6 februari 2017, ontvangen 10 februari 2017 / nr. 574920)	
4a	Door het nieuwe agrarische bedrijf zal de hoeveelheid koeien meer dan verdubbelen van 222 naar 468 koeien. Dit past niet bij het unieke en kleinschalige IJssellandschap en dit zou beter beschermd moeten worden.	Het uiterwaardenlandschap kenmerkt zich doorgaans door meer volumineuze agrarische bedrijven. De bedrijven in de Havikerwaard en Fraterwaard zijn hier een goed voorbeeld van en zo ook de melkveehouderij aan de Eikenstraat ongenummerd. De voorgestelde locatie voor deze melkveehouderij is een keuze die mede ingegeven is vanuit de landschappelijke ligging. De locatie ligt wat meer in de luwte van het open landschap en heeft in tegenstelling tot de Buitensingel 60 een beperkte reikwijdte qua ruimtelijke impact. Wij zijn van mening dat de grootte van het voorgestelde agrarisch bedrijf op deze locatie in beginsel passend is binnen de karakteristiek van het uiterwaardenlandschap. Voor de vestiging van het agrarische bedrijf aan de Eikenstraat ongenummerd is een Inrichtings- en beeldkwaliteitsplan (bijlage 3 van de Toelichting van het bestemmingsplan en de MER) opgesteld waarin onder meer wordt ingegaan op de impact en passendheid van de bebouwing op de locatie in het landschap. Wij zijn van mening dat het uiteindelijke ontwerp een resultaat is van een zorgvuldig ontwerpproces waarbij met respect voor het landschap een kwalitatieve landschappelijke inpassing van het erf en zijn bebouwing tot stand is gekomen.
4b	De besluitvorming voor uitbreiding van de veestapel is achterhaald. Er is in Nederland sprake van een overproductie in de melkveehouderij en de veestapel in Nederland moet nu juist	De melkveehouderij is een bedrijfstak dat net als vele andere bedrijfstakken een golfbeweging kent van economisch goede en minder goede tijden. Er zijn diverse factoren die meespelen in de toekomstbestendigheid van melkveebedrijven.

Nr.	Korte inhoud reactie	Overwegingen burgemeester en wethouders
	krimpen. De toekomst voor melkveehouders is zeer onzeker. De voorgenomen megastal is in strijd wat met dit land nodig heeft.	Voorbeelden hiervan zijn ondernemerschap, ligging en grootte van het bedrijf en veranderende wet- en regelgeving. Deze voorbeelden geven al aan dat er individuele verschillen tussen melkveebedrijven kunnen zijn als het gaat om de toekomstbestendigheid. Wij hebben geen aanwijzingen dat in dit individuele geval geen rendabel melkveebedrijf in de voorgestelde omvang gerealiseerd kan worden. Daarnaast is de vorm en de wijze waarop de melkveehouderij toekomst heeft in Nederland onderwerp van een al langlopende politieke en maatschappelijke discussie op nationaal en internationaal niveau. Dit is geen eenvoudige discussie en kent uiteraard zowel voorstanders als tegenstanders. Wij wachten de uitkomsten van deze discussie af en zien op dit moment geen aanleiding om vooruitlopend op deze uitkomsten al beperkingen op te leggen die verder gaan dan het vigerende beleid en de wet- en regelgeving op dit moment toestaan.
4c	Om de unieke bronbossen te redden zou verplaatsing van het bedrijf Eikenstraat 3 nodig zijn. Dit is niet juist. De aard van de vervuiling, erf- en spoelwater, kan ook worden opgelost zonder verplaatsing (opvangen vervuild water). Daarnaast is het bedrijf Eikenstraat 3 niet de enige veroorzaker van de problemen van de bronbossen. Dit heeft ook onder meer te maken met de bemesting landbouwgronden, aanleg van bossen op de Veluwe, winning van grondwater en kleiwinning in de uiterwaarden. Herstel kan alleen worden bereikt door vermindering van bemesting en het tegengaan van verdroging. Dat vraagt om extensieve landbouw en ontwikkeling van (natte) natuur. De vestiging van een grootschalige intensieve veehouderij staat op gespannen voet met natuurbeheer.	Het is correct dat de bedrijfslocatie aan de Eikenstraat 3 niet de enige bron van vervuiling van het grondwater is. De weilanden in de omgeving zullen ook een zekere invloed hebben op de grondwaterkwaliteit. De oppervlakte weiland die hier invloed op heeft is echter zeer beperkt. De bronbossen worden met name gevoed door hemelwater wat ter plaatse van de natuurgebieden op de Veluwe infiltreert. De bedrijfslocatie ligt echter op zeer korte afstand aan de bovenstroomse kant van de bronbossen waardoor een kleine toevoeging van nutriënten direct van invloed is op het kwetsbare ecosysteem. In de praktijk is het niet mogelijk om te voorkomen dat een agrarisch bedrijf in het geheel geen invloed heeft op de waterkwaliteit, zoals nu het geval is bij de Eikenstraat 3. Wij achten het verplaatsen van het bedrijf, naar benedenstroomse kant van de bronbossen, dan ook een effectieve methode om bij te dragen aan een verbetering van de kwaliteit van het water in de kwetsbare bronbossen. Ten aanzien van het beperken van de verdroging van het gebied start het waterschap in samenwerking met onder meer landgoed Middachten dit jaar met de uitvoering van een reeks anti-verdrogingsmaatregelen. De agrariër van het bedrijf aan de Eikenstraat ongenummerd gaat zijn bedrijfsvoering op dit project afstemmen.
4d	Er moet overwogen worden om de melkveehouderij van Eikenstraat 3 op te heffen nu de staatssecretaris daar subsidie voor heeft. Andere pachters van Middachten kunnen dan meer grond pachten en hebben dan meer grond om mest uit te rijden en hoeven dan vermoedelijk minder te krimpen en worden	Voor Middachten is het agrarische bedrijf, naast de andere agrarische bedrijven en andere inkomstenbronnen, een belangrijke economische drager voor het in stand houden van het landgoed. Het genereert lange termijn kasstromen die nodig zijn voor de instandhouding van het groen en de gebouwen op het landgoed. Vanuit het landgoedbedrijf is het financieel geen optie om de agrarische bedrijfsvoering op te

Nr.	Korte inhoud reactie	Overwegingen burgemeester en wethouders
	levensvatbaarder. Middachten kan de subsidie gebruiken voor extensivering van de landbouw en dat is wat het gebied nodig heeft.	heffen en dit is in het voorliggende geval dan ook niet aan de orde.
4e	Waarom is de locatie Buitensingel 60 niet in beeld. Er kan daar geen megastal maar dat wil inspreker ook niet. Daar is wel plek voor een wat bescheidener bedrijf en een bescheidener bedrijf kan ook prima.	Voor ons staat het vraagstuk centraal of het verzoek van landgoed Middachten voor de voorgestelde vestiging van een nieuw agrarisch bedrijf ruimtelijk inpasbaar is en bijdraagt aan de ruimtelijk relevante beleidsdoelstellingen. De omvang van het bedrijf in de aanvraag is daarbij uitgangspunt. Hierbij zijn wij tot de conclusie gekomen dat de vestiging van een dergelijk agrarisch bedrijf minder passend is aan de Buitensingel dan aan de Eikenstraat ongenummerd. Belangrijk hierin is dat een dergelijk agrarisch complex aan de Buitensingel een te prominente en beeldbepalende uitstraling heeft op de omgeving, terwijl de locatie aan de Eikenstraat meer in de luwte van het landschap ligt. De locatie aan de Eikenstraat ongenummerd heeft een gunstigere ligging ten opzichte van de pachtgronden. Tevens weegt zwaar dat het bedrijf aan de Eikenstraat een directe ontsluiting heeft richting een doorgaande weg en dat landbouwverkeer niet door het dorp Ellecom hoeft. Het dorp Ellecom is niet ingericht op dergelijke landbouwvoertuigen en transportbewegingen en het brengt verkeersveiligheidsrisico's met zich mee. Dat vinden wij ongewenst.
4f	Er zijn in Nederland maar weinig megastallen en hier is weinig ervaring mee. Er is niet bewezen dat dit bijdraagt aan de toekomstbestendigheid van de melkveehouderij. Duurzame landbouw zoals biologische landbouw wel en dat past goed bij landgoed Middachten.	Ten opzichte van het gemiddelde melkveehouderijbedrijf in Nederland zijn melkveebedrijven met meer dan 250 melkkoeien inderdaad nog geen grote groep. Het vraagstuk over de toekomstbestendigheid van de melkveehouderij in Nederland vinden wij een vraagstuk wat op nationaal niveau beantwoord moet worden. Dit ontstaat de lokale context waarbinnen wij dit individuele initiatief beoordelen. Op dit moment voorziet de wet- en regelgeving in de mogelijkheid om dergelijke bedrijven op te richten. Ook zijn wij van mening dat de aangevraagde ontwikkeling in dit geval ruimtelijk goed inpasbaar is. De inpasbaarheid is een onderdeel waaraan veel zorg en aandacht is besteed door de initiatiefnemers en speelt een belangrijke rol bij de integrale afweging. Voor wat betreft het onderdeel duurzame landbouw in relatie tot het voorgenomen bedrijf aan de Eikenstraat ongenummerd verwijzen wij graag naar de milieueffectrapportage (MER) dat als bijlage 1 bij de Toelichting is toegevoegd. Onder meer uit paragraaf 4.4 Alternatief met minimale emissie, paragraaf 5.4 Duurzaamheid en paragraaf 5.13 Landbouwkundig structuur blijkt dat het thema duurzaamheid onderwerp is van de planontwikkeling en de bedrijfsvoering.

Nr.	Korte inhoud reactie	Overwegingen burgemeester en wethouders
4g	De opstallen rond de historische boerderij op Eikenstraat 3 worden gesloopt. Een historische boerderij heeft echter context nodig om zijn waarde te behouden. De nieuwbouw van woningen wijzigt die context zodanig dat de historische boerderij straks minder goed als zodanig wordt herkend.	Meerwaarde wordt bereikt door een verhoging van de ruimtelijke kwaliteit van de locaties Eikenstraat 3 en Buitensingel 60, en een bijdrage aan de verbetering van de natuurwaarden (bronbossen). In het kader van de herbestemming van het boerenbedrijf op Borchkeppel is zorgvuldig in kaart gebracht welke elementen als historisch waardevol moeten worden beschouwd en dus behouden. Vervolgens is een ontwerp gemaakt met het boerenerf als uitgangspunt zodat ook na herbestemming van het bedrijf zichtbaar blijft dat het hier om een oude boerderij gaat, in een deels oude, deels nieuwe context, waarbij de nieuwe toevoegingen zijn gebaseerd op principes van de erfinrichting van een boerenbedrijf en met een passende 'schuur' uitstraling. Dit blijkt ook onder meer uit de analyse in het Functieveranderingsplan Eikenstraat 3. De nieuwe toevoegingen dragen bij aan de instandhouding van het historische ensemble van het erf en het overerf. Over het ontwerp is positief geadviseerd door de Commissie Cultuurhistorie en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.
4h	Er is sprake van bevolkingskrimp in dit deel van het land. Zo er nog woningen nodig zijn, gaat het niet om dure woningen maar om starterswoningen. Deze kunnen op betere plekken worden gebouwd. De locatie en het pand moeten zoveel mogelijk in originele staat blijven zonder nieuwbouw op het erf.	In 2015 is de woonvisie 2014-2020 vastgesteld. Hierin wordt uitgegaan van een stabilisatie van het inwoneraantal. In tegenstelling tot de ontwikkeling van de bevolking vertoont de huishoudensprognose als gevolg van de huishoudensverdunding (minder personen per huishouden) een stijgende lijn. Deze huishoudensprognose is een goede voorspeller voor de kwantitatieve woningbehoefte. In de jaren tot 2020 heeft de gemeente Rheden tot doel om 80 woningen per jaar te realiseren. Het onderhavige plan draagt bij aan het halen van deze doelstelling. Verder wordt in de woonvisie accent gelegd op grondgebonden woningen en wordt geconstateerd dat er relatief weinig behoefte is aan goedkope koopwoningen. Ten aanzien van de passendheid van nieuwbouw op het erf verwijzen wij naar onderdeel 4g.
4i	Het heeft geen zin om op de ene plek de natuur te verbeteren als ze op de andere plek wordt verpest. De locatie ligt dichtbij Natura2000 gebied en voorlopige berekeningen laten zien dat er sprake is van een significant effect. Deze moeten, als er geen alternatief is, gecompenseerd worden voor bijvoorbeeld de verharding en de uitstoot van ammoniak. Dit maakt het allemaal	Voor de nieuwe vestiging is een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 verleend door de Provincie Gelderland. Bij de beoordeling van de aanvraag is nauwkeurig berekend wat het effect van de vestiging zal zijn op de depositie van stikstof op de kwetsbare habitattypen. Omdat gekoppeld aan de uitbreiding ook productierechten zijn ingetrokken van locaties in de omgeving is het resultaat dat de depositie op alle kwetsbare habitattypen per saldo daalt. Van verdere compensatie is

Nr.	Korte inhoud reactie	Overwegingen burgemeester en wethouders
	ingewikkeld. Een en ander is ingewikkeld en voor de gemeenteraad niet te overzien waar je eventueel ja tegen zegt.	dan ook geen sprake. De verleende vergunning is onherroepelijk. De gemeenteraad moet dan ook hierop kunnen vertrouwen en hoeft niet zelf op de hoogte te zijn van alle inhoudelijke aspecten waarop de vergunning is gebaseerd.
4j	Er gaat een hoogwatervluchtplaats verloren en deze wordt niet gecompenseerd. In dit deel van de uiterwaard zijn (meer) vluchtplekken voor wild nodig.	De locatie functioneerde niet als hoogwatervluchtplaats wegens gebrek aan dekking en de ligging aan de weg. De mogelijkheid om als hoogwatervluchtplaats te kunnen functioneren blijft gehandhaafd en met een betere dekking. Daarnaast zijn er in de omgeving geschiktere locaties en in voldoende mate te bereiken. Dit blijkt ook uit rapport Hoogwater in de Havikerwaard en de Ellecomse Polder (bijlage 23 van de Toelichting van het bestemmingsplan). Om onrust in het gebied tijdens hoogwater te voorkomen is een Hoogwaterprotocol opgesteld. Dit protocol is juist opgesteld om in tijden van hoogwater rust in het gebied te houden voor de dieren en voor de veiligheid van de weggebruikers. Het protocol is van groot belang, omdat het duidelijkheid geeft over de verschillende rollen en het samenspel tussen eigenaren, gemeente, politie en de bewoners van het gebied. Ook zijn afspraken gemaakt over een grotere inzet van mankracht. In 1993 en 1995 was het gebied wel afgesloten maar werd er onvoldoende gehandhaafd op het voorkomen van betreding van het gebied door mensen en was er onvoldoende mankracht beschikbaar. Een Hoogwaterprotocol onderkent proactief mogelijke hoogwatersituatie en de wijze waarop geanticipeerd moet worden. Vervolmaking van dit protocol plaatsvinden aan de hand van toekomstige praktijkervaringen
4k	Het landelijk karakter zal worden aangetast. Het gebied is populair bij toeristen. Een megastal heeft de uitstraling van industrie. Ook zal er veel verkeer plaatsvinden door het dorp. Dit brengt risico's met zich mee en de noodzaak van wegverbreding waardoor bomen moeten wijken.	Over de passendheid van het bedrijf bij het landelijk karakter verwijzen wij naar de reactie onder 4a. Het dorp Ellecom wordt ten aanzien van verkeersbewegingen juist ontzien door het vervallen van de agrarische locatie aan de Buitensingel 60. Vanuit verkeersoogpunt is dit juist een meerwaarde. De locatie wordt buiten het dorp om ontsloten op een doorgaande weg. Een noodzaak tot wegverbreding is niet aan de orde omdat er geen sprake is van een toenemende intensiteit van verkeersbewegingen.
4l	Hoe wordt de toename van verharding gezien en hoe gaat deze gecompenseerd worden.	Minder verharding is geen doel op zich. Gekoppeld aan de beleidsdoelstelling om zoveel mogelijk hemelwater ter plaatste in de grond te infiltreren is wel de wens om verharding te beperken zodat infiltreren van hemelwater ook daadwerkelijk mogelijk

Nr.	Korte inhoud reactie	Overwegingen burgemeester en wethouders
		is. Aan de Eikenstraat 3 en aan de Buitensingel 60 zal in totaal een forse afname zijn van verhard oppervlak door de sloop van gebouwen en verhardingen zoals sleufsilo's. Aan de Eikenstraat ongenummerd zal een toename van verharding zijn en hiervoor zal een waterbergingssloot worden gegraven zodat het hemelwater dat op het erf valt hierin kan infiltreren. Het gaat hierbij overigens alleen om het schone water dat van het erf komt. Vervuild water zoals perssappen van kuilvoer en spoelwater van de melkstal zullen apart worden afgevoerd naar de mestkelders. Van een noodzaak van compensatie voor de toename aan verharding op de Eikenstraat ongenummerd is daarom geen sprake.
4m	Plaatselijk zal een mestoverschot ontstaan. De mest in het bovenstroomse gebied van het HEN zal een probleem zijn.	Het bedrijf zal op de eerste plaats moeten voldoen aan alle milieuregels. Daarnaast wordt door de aanleg van diverse voorzieningen op erf voorkomen dat mest in het oppervlaktewater terecht komt. Schoon hemelwater van het erf komt niet in contact met mest en daarmee dus ook niet met het HEN-water. Verder zal er geen mestoverschot ontstaan omdat het bedrijf werkt met een gesloten kringloop. Dit betekent dat het aantal melkvee en de hoeveelheid land waarop mest wordt uitgereden, in verhouding is tot elkaar. Overigens wordt er op de gronden niet meer mest uitgereden dan daar nu al het geval is.
4n	Wat wordt gedaan aan de ammoniaktoename in de lucht.	Ammoniak is een belangrijk milieuthema bij agrarische bedrijven. Aan dit onderwerp is aandacht besteed in het milieueffectrapport. Voldaan moet worden aan wet- en regelgeving voor het beoordelen van ammoniak. Deze is opgenomen in het Activiteitenbesluit milieubeheer en de Wet Ammoniak en Veehouderij. De ontwikkeling voldoet aan de afstandsnormen volgens de Wet Ammoniak en Veehouderij. Daarnaast is in de planregels van het bestemmingsplan het maximaal aantal dieren dat gehouden mag worden opgenomen. Door de beëindiging van de bedrijfsactiviteiten op andere locaties binnen het landgoed, is verzekerd dat de stikstofdepositie op voor verzuring of vermesting gevoelige natuur per saldo niet toeneemt of onder de kritische depositiewaarde blijft.
4o	Hoe wordt aangekeken tegen de risico's voor de volksgezondheid (fijnstof, amoniak en dierziekten) en wat gebeurt er bij een grootschalige uitbraak van MKZ.	In het milieueffectrapport is aandacht besteed aan het onderwerp volksgezondheid. Ten aanzien van gezondheid is er geen wettelijk kader. Wel adviseert de GGD om geen intensieve veehouderij in een straal van 250 meter van gevoelige bestemmingen (waaronder woningen) te bouwen, of andersom, gevoelige bestemmingen in een

Nr.	Korte inhoud reactie	Overwegingen burgemeester en wethouders
		straal van 250 meter van intensieve veehouderij. Deze afstand geldt voor intensieve veehouderijen en niet voor grondgebonden veehouderijen. In het algemeen kan worden gesteld dat rundveebedrijven leiden tot minder gezondheidsrisico's dan pluimvee- of varkenshouderijen. En dat daarvoor in beginsel dus een kleinere afstand dan 250 m kan worden aangehouden. In dit geval is er geen sprake van een intensieve veehouderij en is de afstand tot de bestaande woningen meer dan 300 meter. Voor het risico op besmetting met dierziekten en gezondheid wordt verwezen naar paragraaf 5.11 van de MER. Deze is aangevuld naar aanleiding van de inspraakreacties. Ten aanzien van de gezondheid is er dan ook geen aanleiding te veronderstellen dat er verhoogde risico's zijn. Elke ziektebeeld waarbij MKZ niet kan worden uitgesloten moet altijd gemeld worden bij het Centaal Meldpunt Dierziekten. De afhandeling van verdenkingen en bestrijding gaan volgens de geldende regelgeving en de instructie van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit. De NVWA bestrijdt dierziekten als ergens in Nederland een besmettelijke dierziekte opduikt.
4p	Alleen het jongvee zal naar buiten gaan. Bij grootschalige bedrijven kiest slechts 46% voor weidegang tegen 94% bij kleinschalige bedrijven. Megastallen zijn een bedreiging voor de weidegang. Dit is niet alleen erg voor de uitstraling, maar ook voor het dierenwelzijn. De koeien moeten zo goed mogelijk behandeld worden. Weidegang is zowel goed voor het welzijn van het melkvee als ook voor het landschap.	Dierenwelzijn heeft betrekking op de kwaliteit van leven van een dier. De intrinsieke waarde van dieren is erkend in de Wet dieren. Daarom moeten degenen die dieren houden, zich houden aan bepaalde regels in de omgang met deze dieren. Zo zijn er regels voor verzorging, huisvesting en vervoer van dieren. Deze regels zijn opgenomen en uitgewerkt in de Wet dieren en de bijbehorende besluiten. Ten aanzien van weidegang zijn wij het met inspreker eens dat koeien in de wei onderdeel zijn van een aantrekkelijk agrarisch landschap. Het ruimtelijk beleid op zowel rijk, provinciaal als gemeentelijk niveau voorziet evenwel niet in een aanvullende randvoorwaardelijke toets in de afweging om wel of niet mee te werken aan een verzoek voor uitbreiding of nieuwvestiging van een agrarisch bedrijf. Deze ruimtelijke toets betreft primair de vraag of een bedrijf grondgebonden is of niet-grondgebonden. In dit geval is er sprake van een grondgebonden bedrijf en dat is passend binnen de door de overheden gestelde ruimtelijke kaders. In meer algemene zin dient er uiteraard sprake te zijn van een goede ruimtelijke ordening, waaronder ook de inpassing van een ontwikkeling in relatie tot het landschap en de omgeving. Gelet op de zorgvuldige inpassing van de locatie zijn wij van mening dat er sprake is van een goede ruimtelijke kwaliteit. Wij verwijzen daarbij onder meer naar de opgestelde erfinrichtingsplannen (toegevoegd als bijlage bij de plantoelichting en de MER).

Nr.	Korte inhoud reactie	Overwegingen burgemeester en wethouders
4q	Bij een keuze nu voor een megastal is er geen weg meer terug. Het plan is gebaseerd op valse argumenten en geld staat centraal. Het algemeen belang is ondergeschikt gemaakt aan het individuele belang van Middachten.	Als gemeentelijke overheid staan wij voor het algemeen belang, ook in dit geval. In de afweging om medewerking te verlenen aan een bestemmingsplanherziening worden enerzijds de vastgestelde beleidsdoelstellingen en wet- en regelgeving betrokken en anderzijds de direct bij de ontwikkeling betrokken belangen van de initiatiefnemer en de omgeving. Hierbij streven wij een zorgvuldige afweging na waarbij niet het individuele belang centraal staat maar het algemeen belang. Dit is ook in het onderhavige geval gebeurd. Wij wijzen daarbij aanvullend ook op de zorgvuldige inpassing van de ontwikkelingen.
5	Bewoners Buitensingel Ellecom (brief 14 februari 2017, ontvangen 15 februari 2017 / nr. 573599)	
5a	Door de samenvoeging en nieuwbouw ontstaat er een grote concentratie op 1 locatie. Ten opzichte van de referentiesituatie is er een toename van de veestapel van 36% en ten opzichte van de feitelijke situatie is dit 160%. De concentratie en toename hebben onderstaande gevolgen.	Voor de beantwoording van dit onderdeel verwijzen wij naar onze beantwoording op onderdeel 5b.
5b	Verplaatsing van twee veehouderijen naar 1 locatie heeft gevolgen voor landschap, natuur, milieu en de archeologische waarde. Door intensiever gebruik zal dit leiden tot aantasting van de directe omgeving en meer overlast voor milieu en omwonenden. De vestiging van een veehouderij heeft een daling van de natuurwaarde voor bewoners en bezoekers tot gevolg en daarmee een daling van de waarde van hun woning. Het plan voorziet niet in compenserende maatregelen.	In de afweging om al dan niet medewerking te verlenen aan een plan door middel van een bestemmingsplanherziening, wordt onder andere gekeken naar de vraag of de gevolgen ruimtelijk aanvaardbaar zijn. Om deze gevolgen inzichtelijk te maken en deze te betrekken bij de afweging, is een reeks onderzoeken uitgevoerd. Deze onderzoeken zijn opgenomen als bijlagen bij het voorontwerpbestemmingsplan en de milieueffectrapportage. Geen van de onderzoeken geeft aanleiding om op de door insprekers bedoelde onderwerpen nader onderzoek te doen of de plannen aan te passen. Er is zorgvuldigheid betracht bij de uitwerking van de plannen en de mogelijke gevolgen die dit heeft ter plaatse en op de omgeving. Daarbij is het van belang te noemen dat de bestemmingsplanherziening een drietal locaties omvat waarbij juist winst plaatsvindt op het gebied van natuur, milieu, landschap en cultuurhistorie bij de locaties Eikenstraat 3 en Buitensingel 60. In het geheel van de drie locaties bezien kan het zijn dat er wellicht minder gunstige gevolgen voortvloeien aan de Eikenstraat ongenummerd ten gunste van de andere twee locaties. Bij de bestemmingsplanherziening is de integrale afweging van de verschillende aspecten op de drie locaties als geheel van belang.

Nr.	Korte inhoud reactie	Overwegingen burgemeester en wethouders
5c	De sterke toename van de veestapel leidt tot extra milieubelasting onder meer door het uitrijden van mest. Ook wordt niet voldaan aan de zorgplicht vanuit de Flora- en faunawet. De in het wild levende dieren zullen verjaagd worden door de toename van de veestapel.	De grote afstand tussen de woningen aan de Buitensingel en het agrarische bedrijf is dusdanig dat initiatiefnemers verwachten dat de ontwikkeling niet van wezenlijke invloed op de economische waarde van de woningen zal zijn. Mocht inspreker niettemin van mening zijn dat hij economische schade ondervindt van het plan, dan kan hij te zijner tijd een planschadeverzoek indienen. Dit is een afzonderlijke procedure die los staat van deze bestemmingsplanprocedure. In het verleden was de grond aan andere boeren verpacht die er mest uitreden en nu is de grond verpacht aan de nieuwe agrariër. Er wordt in totaal niet meer mest uitgereden dan in het verleden. De nieuwe agrariër heeft een grondgebonden bedrijf en werkt met een gesloten kringloop voor de mest, hetgeen betekent dat hij, binnen de bestaande regelgeving, alle mest op zijn eigen grond (kan) afzet(ten). Doordat de transportafstanden voor de mest kleiner worden is er daarnaast sprake van afname van de milieubelasting. Het tijdstip van bemesten kan namelijk beter afgestemd worden op de behoefte van het gewas omdat het van dichterbij aangestuurd wordt. Meststoffen kunnen hierdoor beter benut worden en de milieubelasting kan daardoor afnemen. In artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming is aangegeven dat een ieder voldoende zorg in acht dient te nemen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe omgeving. De in het wild levende dieren zijn gewend aan de activiteiten die al geruime tijd in het gebied worden uitgevoerd. Door de wijziging van de veestapel is het niet aannemelijk dat in het wild levende dieren worden verjaagd. In bijlage 22 van de Toelichting van het bestemmingsplan en de MER is een ecologisch rapport opgenomen. Hieruit blijkt geen strijdigheid met de Wet natuurbescherming.
5d	De effecten voor de volksgezondheid zijn niet goed meegenomen in de MER. De normen uit de MER worden niet meer onderschreven door diverse instanties. Er moet voor de effecten worden uitgegaan van een straal van 1 km. In de MER is geen rekening gehouden met nieuwe inzichten (risico's zoals resistentie en overbrengen ziektes). Er ontbreekt een analyse van de gecombineerde gevolgen van het verplaatsen van een veehouderij en het verkeer op de A348 voor de bewoners.	In het milieueffectrapport is aandacht besteed aan het onderwerp volksgezondheid. Het rapport is naar aanleiding van de inspraakreactie uitgebreid. In paragraaf 5.11 is aanvullend aandacht besteed aan het onderzoek 'Veehouderij en gezondheid omwonenden' van RIVM uit 2016. Ten aanzien van gezondheid is er geen wettelijk kader. Wel adviseert de GGD om geen intensieve veehouderij in een straal van 250 meter van gevoelige bestemmingen (waaronder woningen) te bouwen, of andersom, gevoelige bestemmingen in een straal van 250 meter van intensieve veehouderij. Deze afstand geldt voor intensieve veehouderijen en niet voor grondgebonden veehouderijen. In het algemeen kan

Nr.	Korte inhoud reactie	Overwegingen burgemeester en wethouders
		worden gesteld dat rundveebedrijven leiden tot minder gezondheidsrisico's dan pluimvee- of varkenshouderijen. En dat daarvoor in beginsel dus een kleinere afstand dan 250 m kan worden aangehouden. In dit geval is er geen sprake van een intensieve veehouderij en is de afstand tot de bestaande woningen meer dan 300 meter. Ten aanzien van de gezondheid is er dan ook geen aanleiding te veronderstellen dat er verhoogde risico's zijn. Verder is een analyse van de bedoelde gecombineerde gevolgen niet nodig. Gezien de ligging van de woningen in Ellecom op meer dan 500 meter tot de A348 en de ligging ten opzichte van de nieuwe boerderij op meer dan 300 meter is er namelijk geen aanleiding om te cumuleren.
5e	Er moet ook gekeken worden naar signalen die nog niet zijn omgezet naar nieuwe adviesnormen en wetten. En niet alleen naar de minimale eisen.	In de afweging die wij maken betrekken wij niet alleen adviesnormen en wetten, maar betrekken wij ook signalen vanuit de omgeving. Die signalen kunnen in sommige gevallen aanleiding geven tot nader onderzoek of aanpassing van de plannen. In dit geval geven de argumenten van insprekers inhoudelijk geen aanleiding om tot nader onderzoek over te gaan of het plan aan te passen. Wij zijn van mening dat er in de onderzoeken voldoende aandacht is geschonken aan de onderwerpen die door de insprekers naar voren zijn gebracht. Ten aanzien van de maatschappelijke discussie die nu wordt gevoerd over de veehouderij, merken wij aanvullend op dat het nog te vroeg is om vooruit te lopen op de uitkomsten hiervan. Op dit moment is nog niet duidelijk hoe toekomstige regelgeving op dit punt exact zal luiden. Wel is het zo, dat de toekomstige regelgeving invloed kan hebben op de toekomstige bedrijfsvoering. Dat is echter inherent aan regelgeving. Wij verwijzen in dat opzicht ook naar onderstaande beantwoording onder 6a.
6	Bewoner, W. Limburglaan, De Steeg namens Stichting Zonnewijzer Groningen (brief 14 februari 2017, ontvangen 15 februari 2017/nr. 573601)	
6a	De nieuwbouw zorgt voor verdere overschrijding van het landelijk plafond voor fosfaatuitstoot.	De agrariër dient te voldoen aan de landelijke mestregelgeving. Met de mestregelgeving wordt er voor zorggedragen dat op nationale schaal de mestproductie past binnen de gestelde kaders. De nieuwbouw kan in die zin dus niet leiden tot een verdere overschrijding van het fosfaatplafond. Verder kan worden vermeld, dat zoals de (nog niet definitieve regelgeving) er uit ziet, deze geen directe

Nr.	Korte inhoud reactie	Overwegingen burgemeester en wethouders
		gevolgen zal hebben voor het voorgenomen plan. Er is een goede balans tussen het te houden aantal dieren en de bedrijfsoppervlakte, iets waar de wijzigende regelgeving op aan stuurt. Wel is het zo, dat deze regelgeving gevolgen kan hebben voor de bedrijfsvoering. Bijvoorbeeld het aankopen van fosfaat- of melkrechten. Dergelijke aspecten maken uiteraard onlosmakelijk deel uit van de agrarische bedrijfsvoering.
6b	Er is sprake van toename van de ammoniakuitstoot en depositie daarvan op de bronbossen.	Voor de ontwikkeling is een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 verleend. Bij de aanvraag zijn berekening gevoegd van ammoniakdepositie. Omdat gekoppeld aan deze ontwikkeling de productierechten op andere locaties worden ingetrokken is per saldo sprake van een daling van de depositie op de beschermde kwetsbare habitattypen.
6c	Door het uitrijden van mest vindt eutrofiëring plaats. Daardoor neemt de biodiversiteit verder af.	Op dit moment worden de weilanden ook bemest. De initiatiefnemer dient zich te houden aan de mestregelgeving waarin is vastgelegd hoeveel mest maximaal mag worden uitgereden. Er is daarom geen sprake van onaanvaardbare effecten.
6d	Door de forse toename van het aantal melkkoeien komt er ook een forse toename van de uitstoot van methaan. CH₄ is een krachtig broeikasgas dat leidt tot verdere klimaatverandering.	Aan deze ontwikkeling is gekoppeld dat de productierechten op andere locaties worden beperkt. De toename van het totaal aantal melkkoeien en daarmee het effect op de uitstoot van methaan is dan ook beperkt. Aan de uitstoot van methaan stellen wij geen verdere beperkingen dan die er vanuit internationale en landelijk regelgeving zijn vastgelegd. Overigens geldt hier dat binnen de bedrijfsvoering veel wordt gedaan om de uitstoot aan methaan te beperken. Ook zijn er diverse landelijke stimuleringsregelingen op dat gebied.
6e	De RIVM dringt aan op vermindering van de veehouderij in ons land. De vestiging van een megastal vergroot juist de veehouderij.	De vermindering van de veehouderij in Nederland maakt onderdeel uit van een nationaal en groter politiek en maatschappelijk debat. In afwachting van de uitkomsten van het debat en de mogelijke veranderingen die hieruit voortkomen, beperken wij agrarische ondernemers niet meer dan nu al voortkomt uit vastgesteld beleid en wet- en regelgeving.